

N:o 218.

*Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående
ändrad lydelse af § 18 mom. 1 och § 52 mom. 2 värn-
pliktslagen; gifven Stockholms slott den 24 april 1908.*

Under återopande af närlagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver landtförsvarsärenden denna dag, vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att antaga en så lydande

Lag

om ändrad lydelse af § 18 mom. 1 samt § 52 mom. 2
värnpliktslagen.

§ 18.

1. För rullföringsområde skall finnas en inskrifningsnämnd, bestående af en regementsofficer såsom ordförande samt fyra ledamöter, nämligen en af Konungens befallningshafvande i det län, till hvilket området eller största delen däraf hörer, därtill förordnad lagfaren man, äfvensom rullföringsområdesbefälhafvaren samt två inom samma område bosatta, icke militära personer, hvilka jämte ett lika antal suppleanter väljas hvarje gång för två år af landstinget eller, där rullföringsområde utgöres af stad, som ej under landsting lyder, af stadsfullmäktige. En af de sålunda utsedda ledamöterna och en af suppleanterna afgå dock efter lottning vid slutet af det år, då denna lag vunnit tillämpning, hvarefter en ledamot och en suppleant årligen väljas. Omfattar rullföringsområde landsdelar, hörande under olika landsting, eller landsdel och stad, som ej under landsting lyder, väljas särskildt för hvarje sådan landsdel eller stad två ledamöter i nämnden jämte lika antal suppleanter. De af landsting eller stadsfullmäktige valda ledamöter eller, i händelse de äro hindrade, deras supp-

leanter deltaga i nämndens förrättningar endast i hvad angår det område, för hvilket de blifvit valda.

För större rullföringsområde må, där Konungen så bestämmer, finnas två eller flera inskrifningsnämnder, hvar och en för viss del af rullföringsområdet, sammansatta såsom ofvan är föreskrifvet, dock att i stället för rullföringsområdesbefälhafvaren må träda annan officer.

Vid sammanträde af inskrifningsnämnd för rullföringsområde, från hvilket ett större antal värnpliktige inskrifvas i flottan, må officer af flottan närvara för att lämna nämnden erforderliga upplysningar och göra de yrkanden, som han finner behöfliga i fråga om inskrifningen af värnpliktig till tjänst eller särskild befattning vid flottan, dock utan rätt att i nämndens beslut deltaga.

§ 52.

2. Beträffande värnpliktig, som inskrifves under något af åren 1902, 1903, 1904, 1905, 1906 eller 1907, tillämpas icke föreskrifterna uti § 27 mom. 1 angående värnpliktigs tjänstgöringsskyldighet under fredstid. Sådan värnpliktig är i stället skyldig att för sin utbildning tjänstgöra under fredstid i sammanlagdt etthundrasjuttio två dagar, hvilken tjänstgöring, på sätt Konungen närmare förordnar, skall fullgöras:

a) vid *fotfolket, positionsartilleriet, fästningsartilleriet, fästningsingenjörtrupperna och trängen*;

med en första tjänstgöring (rekrytskola) om etthundratolf dagar under första året samt

med en repetitions-(regements-)öfning om trettio dagar under hvart och ett af andra och tredje åren;

b) vid *rytteriet, fältartilleriet samt fältingenjör- och fälttelegraftrupperna*: med en första tjänstgöring (rekrytskola) om etthundratrettiosju dagar under första året samt

med en repetitions-(regements-)öfning om trettiofem dagar under andra året;

c) vid *flottan*:

af de i § 25 mom. 1 a) nämnda värnpliktiga äfvensom af andra å sjömanshus inskrifna värnpliktiga, till det antal Konungen bestämmer, i en följd med början under första eller andra året,

af till fästningstjänst inskrifna värnpliktiga med en första tjänstgöring om etthundratrettiosju dagar, som tager sin början under första eller andra året, och med en repetitionsöfning om trettiofem dagar under tredje året, samt

af flottans öfriga värnpliktiga med en första tjänstgöring om åttiosex dagar under första året samt med en repetitionsöfning om åttiosex dagar under andra året.

Värnpliktig, som haft laga förfall för inställelse vid inskrifningsförrättning år 1907 eller tidigare, samt värnpliktig, som då i laga ordning erhållit uppskof med inskrifning, skall icke vara skyldig tjänstgöra längre tid, än hans tjänstgöring skolat pågå, därest han år 1907 eller tidigare blifvit inskrifven.

Yngling, som under åren 1906 och 1907 inskrifves på grund af § 6 i denna lag, men först år 1908 eller därefter uppnår värnpliktsåldern, är skyldig att, i den ordning Konungen bestämmer, tjänstgöra under så lång tid, som i § 27 föreskrifves.

Värnpliktig, uttagen till trängen i förvaltningstjänst eller egentlig sjukvårdstjänst, till stationstjänst vid flottan eller till särskild befattning vid hären eller flottan, så ock värnpliktig, som för utbildning vid Gottlands infanteriregemente uttagits från annat regementes inskrifningsområde, må, på sätt Konungen finner godt förordna, fullgöra honom åliggande tjänstgöring i en följd.

Värnpliktig, som aflagt medicine kandidatexamen och fullgjort omedelbart därefter följande föreskrifven propedeutisk tjänstgöring vid universitetsklinikerna, äfvensom värnpliktig, hvilken aflagt tandläkar-examen, må, på sätt Konungen förordnar, fullgöra två eller flera repetitionsöfningar i en följd.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

O. B. Malm.

*Utdrag af protokollet öfver landtförsvarsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
24 april 1908.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena TROLLE,
Statsråden: ALBERT PETERSSON,
ALFRED PETERSSON,
HEDERSTIERNA,
HAMMARSKJÖLD,
ROOS,
SWARTZ,
grefve HAMILTON,
grefve EHRENSVÄRD,
MALM.

Efter gemensam beredning inom landt- och sjöförsvarsdepartementen yttrade chefen för förstnämnda departement, statsrådet Malm:

Ändring af § 18
mom. 1.

»Jämlikt § 15 inskrifningsförordningen skola inskrifningsnämndernas sammanträden hvarje år taga sin början så tidigt, att de äro afslutade i allmänhet den 1 och senast den 10 april. Att förlänga tiden för nämndernas sammanträden utöfver sistnämnda dag skulle medföra olägenheter af flera slag. Därigenom blefve jämväl inskrifningsrevisionernas sammanträden fördröjda, och alla de göromål, som därefter följa för

ordnandet af de värnpliktigas tjänstgöring, framskjutna. Till följd af de förflyttningar bland de inskrifningsskyldige, som äga rum omkring den 24 april, är det ock önskvärdt att i god tid före nämnda dag hafva inskrifningarna avslutade. Inom de större rullföringsområdena, exempelvis Stockholms stadsrullföringsområde, där inskrifningsförrättningen för närvarande tager en tid af omkring två månader, har emellertid svårighet yppats att inom den tillbuds stående tidrymden med erforderlig noggrannhet utföra inskrifningsförrättningen. Nämnda förrättning har ock genom sin långvarighet blifvit synnerligen betungande för inskrifningsnämndernas icke militära oaflönade ledamöter — olägenheter som gifvetvis komma att ökas i samma mån som folkmängden inom områdena i fråga växer. Af dessa skäl skulle en delning af dylika områden framstå såsom önskvärd, men då detta dels ur redovisningsm. fl. andra synpunkter blefve förenadt med afsevärda olägenheter, dels skulle medföra ej obetydligt ökade kostnader, hafva särskilda af Kungl. Maj:t för utarbetande af förslag till ändringar i värnpliktslagen och inskrifningsförordningen tillkallade sakkunniga föreslagit den utvägen, att inskrifningsarbetet inom dylikt område må kunna fördelas på två eller flera inskrifningsnämnder.

Då inskrifningsförrättningen i sin helhet genom den föreslagna anordningen blefve inskränkt till färre antal dagar, skulle afsevärd ökning i kostnaderna härigenom icke uppstå.

Den s. k. generalskommissionen har icke haft något att mot detta förslag erinra, och för egen del ansluter jag mig till detsamma. Till en början torde emellertid den föreslagna anordningen behöfva vidtagas endast inom Stockholms stads rullföringsområde. För det angifna ändamålet erfordras ett tillägg till § 18 mom. 1 af den lydelse, jag i det följande torde få angifva. Enligt gällande bestämmelse skall rullföringsområdesbefälhafvaren deltaga i inskrifningsnämndens sammanträden, hvadan det blifver nödigt att i sammanhang med detta tillägg införa ett medgifvande att förordna annan officer att träda i rullföringsområdesbefälhafvarens ställe inom de nämnder, där denne icke själf kan vara närvarande.

Jämlikt § 52 värnpliktslagen skola de värnpliktiga, som inskrifvits under något af åren 1902—1907 fullgöra den i samma § bestämda kortare tjänstgöring under fredstid. De värnpliktiga åter, som inskrifvas

Ändring af § 52
mom. 2.

år 1908 eller senare, skola tjänstgöra under hela den i § 27 värnpliktslagen stadgade tid. Här af följer, att jämväl de, som af laga förfall varit hindrade att inställa sig vid inskrifningsförrättning år 1907 eller tidigare, samt de, som vid sådan förrättning varit närvarande, men erhållit uppskof med inskrifningen, blifva skyldiga att, om de inskrifvas år 1908 eller senare, fullgöra hela den i § 27 värnpliktslagen föreskrifna tjänstgöring. Det har emellertid icke ansetts rättvist eller billigt, att den, som kan för sin frånvaro från inskrifningen åberopa giltig anledning, exempelvis iråkad sjukdom, eller den, som af inskrifningsnämnden meddelats uppskof med inskrifning på grund af något utaf de två i i lagen förutsatta uppskofsanledningarna: hälso- eller familjeförhållanden, skall vara underkastad skyldighet att sedermera fullgöra längre tids tjänstgöring än om han vid inträdet i värnpliktsåldern blifvit inskrifven. Chefen för Generalstaben har ock i ett särskildt, Eders Kungl. Maj:ts pröfning underställt ärende föreslagit sådan ändring af värnpliktslagen, att alla värnpliktiga, hvilka år 1907 eller tidigare haft laga förfall för uteblifvande från inskrifningsförrättning eller meddelats uppskof med inskrifning, och sedermera komma att tjänstgöra såsom värnpliktiga år 1908 eller senare, skola vara skyldiga att fullgöra allenast den tjänstgöring, som är bestämd i § 52 mom. 2 värnpliktslagen. Till detta förslag ansluter jag mig i allo.

På grund af hvad jag sålunda anført, får jag i underdånighet hemställa, det Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen antaga en så lydande

Lag

om ändrad lydelse af § 18 mom. 1 samt § 52 mom. 2 värnpliktslagen.

§ 18.

1. För rullföringsområde skall finnas en inskrifningsnämnd, bestående af en regementsofficer såsom ordförande samt fyra ledamöter, nämligen en af Konungens befallningshafvande i det län, till hvilket området eller största delen där af hörer, därtill förordnad lagfaren man, äfvensom rullföringsområdesbefälhafvaren samt två inom samma område bosatta, icke militära personer, hvilka jämte ett lika antal suppleanter väljas hvarje

gång för två år af landstinget eller, där rullföringsområde utgöres af stad, som ej under landsting lyder, af stadsfullmäktige. En af de sålunda utsedda ledamöterna och en af suppleanterna afgå dock efter lottning vid slutet af det år, då denna lag vunnit tillämpning, hvarefter en ledamot och en suppleant årligen väljas. Omfattar rullföringsområde landsdelar, hörande under olika landsting, eller landsdel och stad, som ej under landsting lyder, väljas särskildt för hvarje sådan landsdel eller stad två ledamöter i nämnden jämte lika antal suppleanter. De af landsting eller stadsfullmäktige valda ledamöter eller, i händelse de äro hindrade, deras suppleanter deltaga i nämndens förrättningar endast i hvad angår det område, för hvilket de blifvit valda.

För större rullföringsområde må, där Konungen så bestämmer, finnas två eller flera inskrifningsnämnder, hvar och en för viss del af rullföringsområdet, sammansatta såsom ofvan är föreskrifvet, dock att i stället för rullföringsområdesbefälhafvaren må träda annan officer.

Vid sammanträde af inskrifningsnämnd för rullföringsområde, från hvilket ett större antal värnpliktiga inskrifvas i flottan, må officer af flottan närvara för att lämna nämnden erforderliga upplysningar och göra de yrkanden, som han finner behöfliga i fråga om inskrifningen af värnpliktig till tjänst eller särskild befattning vid flottan, dock utan rätt att i nämndens beslut deltaga.

§ 52.

2. Beträffande värnpliktig, som inskrifves under något af åren 1902, 1903, 1904, 1905, 1906 eller 1907, tillämpas icke föreskrifterna uti § 27 mom. I angående värnpliktigs tjänstgöringsskyldighet under fredstid. Sådan värnpliktig är i stället skyldig att för sin utbildning tjänstgöra under fredstid i sammanlagdt etthundrasjuttiotvå dagar, hvilken tjänstgöring, på sätt Konungen närmare förordnar, skall fullgöras:

a) vid *fotfolket, positionsartilleriet, fästningsartilleriet, fästningsingenjörtrupperna och trängen:*

med en första tjänstgöring (rekrytskola) om etthundratolf dagar under första året samt

med en repetitions-(regements-)öfning om trettio dagar under hvart och ett af andra och tredje åren;

b) vid *rytteriet, fältartilleriet samt fältingenjör- och fälttelegraftrupperna:*
med en första tjänstgöring (rekrytskola) om etthundratrettiosju dagar under första året samt

med en repetitions-(regements-)öfning om trettiofem dagar under andra året;

c) vid *flottan*:

af de i § 25 mom. 1 a) nämnda värnpliktiga äfvensom af andra å sjömanshus inskrifna värnpliktiga, till det antal Konungen bestämmer, i en följd med början under första eller andra året,

af till fästningstjänst inskrifna värnpliktiga med en första tjänstgöring om etthundratrettiosju dagar, som tager sin början under första eller andra året, och med en repetitionsöfning om trettiofem dagar under tredje året, samt

af flottans öfriga värnpliktiga med en första tjänstgöring om åttiosex dagar under första året samt med en repetitionsöfning om åttiosex dagar under andra året.

Värnpliktig, som haft laga förfall för inställelse vid inskrifningsförrättning år 1907 eller tidigare, samt värnpliktig, som då i laga ordning erhållit uppskof med inskrifning, skall icke vara skyldig tjänstgöra längre tid än hans tjänstgöring skolat pågå, därest han år 1907 eller tidigare blifvit inskrifven.

Yngling, som under åren åren 1906 och 1907 inskrifves på grund af § 6 i denna lag, men först år 1908 eller därefter uppnår värnpliktsåldern, är skyldig att, i den ordning Konungen bestämmer, tjänstgöra under så lång tid, som i § 27 föreskrifves.

Värnpliktig, uttagen till trängen i förvaltningstjänst eller egentlig sjukvårdstjänst, till stationstjänst vid flottan eller till särskild befattning vid hären eller flottan, så ock värnpliktig, som för utbildning vid Gottlands infanteriregemente uttagits från annat regementes inskrifningsområde, må, på sätt Konungen finner godt förordna, fullgöra honom åliggande tjänstgöring i en följd.

Värnpliktig, som aflagt medicine kandidatexamen och fullgjort omedelbart därefter följande föreskrifven propedeutisk tjänstgöring vid universitetsklinikerna, äfvensom värnpliktig, hvilken aflagt tandläkarexamen, må, på sätt Konungen förordnar, fullgöra två eller flera repetitionsöfningar i en följd.»

Hvad departementschefen sålunda hemställt, tacktes Hans Maj:t Konungen, på tillstyrkan af statsrådets öfriga ledamöter, bifalla, och skulle nådig proposition till Riksdagen aflåtas af den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ex protocollo:

Erik von Horn.